

Ghenadie POSTOLACHE (născut la 2 aprilie 1964 în Telenești, din Republica Moldova), poet, prozator și scenarist. Absolvent al Facultății de Jurnalism a Universității de Stat din Chișinău (1986). Membru al Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova (1990) și din România (1998).

După debutul cu volumul de versuri *Nike*, Literatura Artistică, 1989, publică alte două cărți de poezie: *Isaia*, Axul Z, 1992, și *Rafail*, Universul, 1995. Ulterior, se consacră prozei: *Sezonul cerșetorilor*, nuvele, Cartier, 1998 (Premiul Uniunii Scriitorilor din Moldova); *Rondul*, roman, Cartier, 2000; *Ca-valeri și paharnici*, roman, Dacia, 2003; *Coffee-house*, nuvele, Periscop, 2006 (declarată „Cartea anului”; Premiul Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” din Chișinău); *Șapte mii*, roman, Periscop, 2007 (Premiul Filialei Chișinău a Uniunii Scriitorilor din România; Premiul Consiliului USM); *Foc grecesc*, roman, Grafema Libris, 2009 (Premiul cotidianului național „Timpul”); *Ore particulare de fotosinteză*, roman, Profesional Service, 2011; *Elegia unui pi-caj*, roman, 2013 (Premiul Consiliului USM); *Lupul de foc și prințesa sciților*, poveste-epos, Chișinău, 2014; *Pastorală*, roman, Elan Poligraf, 2017 (Premiul „Constantin Stere” al Ministerului Culturii din Republica Moldova).

Ghenadie Postolache

Canon

Roman

25 CARTIER
Din 1995, în toate librăriile bune

Apoi merserăm spre ieșirea din parc. Sammy alergă înainte.
Apoi sărea când la el, când la mine.
Pe Sammy l-am luat cu noi și la Orheiul Vechi, la stâncile cu
resigrotere, câteva zile mai târziu.

Închisesem ochii acolo, în valea Răutului, îi deschisei, nu văzui
însă pe nimeni, ca altădată, rugându-se în peșterile străvechi. Nu
văzui eu. Clipele de fericire, cel mai probabil, nu mă lăsau să văd.

Alexandru păsea în față de parcă știa drumul. Dădui să-l întreb despre cuibul cu ouă căzut din copac, când el îmi luă vorba
din gură și-mi zise că putea muri atunci, când căzuse odată, de la
înălțime mare, dintr-un arbore înalt. Nu murise – orbise.

Nu am precizat nimic. Cine mă rog, nu s-a cățărât în copilărie
prin copaci?!

Chinezii spun că niciun gen de perfecțiune nu ține sub acest
soare. În lumea amurgitelor aşteptări.

Eu, iată, aş completa, dar mai întâi să-l întreb pe Alexandru...

...Teme-te de binecuvântarea care nu se însoțește de o rană. De
un blestem, păru că aud răspunsul. Și nu s-a întors să vadă dacă îl
urmez. Dar dacă au intrat doi în văgăună, doi trebuie să iasă.

Cuprins

Prolog	7
Hades	13
Euridice	35
Orfeu	81
Epilog	107

Hades

Vântul purta în vârtej frunzele uscate din gara pustie. Degeaba gară, degeaba pleci dacă peronul nu devine odată, instantaneu, gol, de paragină.

Acum, scărțâind fioros, demară, de undeva din fundul unei remize vechi, o garnitură trasă de o locomotivă preistorică.

Pe Gabi nu o mai interesa dacă mai vede cineva de alături, din forfota odinoară intensă, reprezentarea solemnă, de ultim reproș, care se însira monoton, succesiv și neabătut în față.

În ferestrele vagoanelor, în mișcarea lentă a garniturii, într-un halou de alb ofilit, goi, în picioare, crescuseră cadavre de bărbați și femei, bătrâni ori foarte bătrâni, tineri, copii... copii nu, copii nu accepta, nu putea să suferă, nu admitea să-i spintece, se dădea bolnavă, mințea...

Toți aveau, pe lângă alte răni sau vătămături, o dungă violacee cusută îscusit de-a lungul abdomenului și toracelui.

Pe Gabi nu o mișcase scena. Până în clipa în care din spatele ei răsăriseră doi copii de vreo cinci anișori, se țineau de mâna și se îndreptau spre vagoane; porni să plouă. Gabi urmărea vrăjită mișcarea glisantă a puștilor care suiră ușor, asemeni unor fulgi de zăpadă, într-un vagon, ploaia între ea, Gabi, și tren se înteti, apoi se transformă ușor în jăratic, într-un puhoi de magmă încinsă, Gabi dădu să păsească spre garnitură, însă simți cum i se ia pielea de pe talpă, iar jarul urcă spre rărunchi.

Apoi văzu într-un geam al trenului o femeie înaltă, frumoasă cu părul negru și ochii jilavi, căprui, da, și cu aluniță mică de tot sub ochiul drept, o prietenă a mamei, cândva, demult, care cîteva măiestrit și în zațul de cafea, ii spuse că e semn de mare putere a farmecelor față de bărbați, în orice caz, e semnul unei puteri cu potențe înrobitoare dacă, atenție, alunița ar fi fost sub ochiul stâng, atunci chiar purtătoarea ei pierea odată, negreșit, devorată de propriul dar, căruia oricum nu i-ar fi putut găsi o aplicare pe măsură...

Un săn ceva mai lăsat ca celălalt, pubisul îndrăzneț, năpădit de zulufi negri mărunți, necruțători pentru oricine s-ar fi lăsat copleșit de geometria impecabilă a triunghiului răsturnat, frumoasă și rece, mai rece aici, pe peron? acolo în geamul compartimentului? Culmea, între ea și cealaltă Gabi, același râu de foc, mai râu ca între ea și copii, acei doi, băiat și fată, un râu de foc, vuind surd, colcăitor, între ea și trenul care se călătoreea decisiv parcă, o ploaie de jăratec, între noi și casa noastră, cândva, un râu de cărbuni încinși, Gabi nu mai putu de nădușeală, acei pe care ii spintecase cândva pentru a stabili cauza decesului și a le completa apoi certificatul, ultimul, nu aveau ce să-i reproșeze parcă; cui să-i fi spus că nu-și permisese, printr-un exercițiu lăuntric, tainic, învățat nicăieri, și totuși..., să se mire de ce văzuse la atâția zeci și zeci de morți, cazuri de teratologie, ori te miri ce; își impusese distanță între ea și cadavre, simțea – era o igienă necesară, protecțoare, de ordinul unor lucruri omise radical; orice își permisese în viața asta, mânjirea însă printr-un surâs ori aluzie onctuoasă la adresa acelui-acelei întinse, din față, nu era genul ei de aplecare, însăși voluptatea subțire, inflamată a contactului frontal cu realitatea tangibilă ultimă, voluptate ce stăruia galeș la periferia atenției doamnei medic legist, o trata ca pe un pas sigur și asumat spre o leșinată și posesivă zonă a disoluției. Dar și în rigorismul acesta citi ceva îngrijorător de-a binelea pentru sine, pentru că în epurarea punctuală a îndoielnicelor senzații și păreri se descopea – s-ar fi descoperit – un geniu aseptic, perfect balansat în pu-

terile sale, capabil să pună mulțumitor la punct alaiul veleitar și dezarticulat al slăbiciunilor, omenești însă.

De asta poate se temu, mai mult totuși de aerul dogoritor ce respiră din râul de jăratice, tot mai evanescent.

Luă lacom aer cu gura. Deschise ochii. Trenul glisa surd, odihnitor. Scoase din geanta de alături o sticlă cu apă, bău câteva înghițituri. În față descoperi o călugăriță din ordinul carmelitelor, din câte pricepea. Femeia, nici bătrână, nici Tânără, învârttea mătănii și se uita înainte, la Gabi, prin Gabi. Îi zâmbi scurt lui Gabi. Gabi ii răspunse cu un zâmbet vinovat.

Gabi desfăcu un ziar. Teroriști, un boxer de culoare pe o măgură de bancnote verzi. Se uită scurt la călugăriță. Aceea moșăia. Întoarse pagina. Așa, orchestra simfonică condusă de un reputat dirijor se îndrepta spre București. Așa. Si aveau să prezinte *Orfeu*, da. Perfect. Unde era ea și unde era *Orfeu*, adică... Sala polivalentă, unde abia de va fi mers vreodată. Nu se sili a-și aminti tema din opera lui Glück, temă obsesivă, incitantă altădată, zâmbind, consimțî gândului că nu avea ce-și aminti, că – uneori – nu trebuie să ne forțăm pentru a rememora ceva, așa cum am devenit – de unde până unde – purtătorii mesajului propriu-zis. Dirijorul se numea... așa... se numea... și el cu siguranță era purtătorul, inconștient în parte, a zeci de teme, oricum al uneia singure, magistrale, fapt de care abia își dădea seama, și dacă nu porți nimic, ori crezi că te-ai ferit prin trufașe piruete, de morbul, de agentul vreunui mesaj decisiv, nu e mare treabă de capul tău, mama îi citise odată din Evanghelie: „Dacă slujești lui Mamona, măcar aceluia să-i fii credincios”. Atunci rămase năucită.

A-ți asuma delirul, fără a face agitație mesianică, era și este un pas spre întregirea firii, încolo nu mai rezolvai tu nimic, ba și certificatele de deces, avea uneori impresia că le scria altcineva, iar ea doar mișca tehnic și doct pixul; sentimentul că ar fi copiat acel act „emis” altundeva, demult, nu o părăsea, deși nu-și făcuse din asta anume un capăt de discordie lăuntrică, din contra, trăia fulgorant și vinovat fiorul unei ciudate absolviri.

Este absolut fantastic să nu știi ce vrei, își spuse Gabi, dar naturală ea, profesând ingenuu acest precept, nu făceau decât să fenteze parcă niște cenzori nevăzuți, pentru că astea, mândrele gen Gabi, voiau totul, și de dorit în două exemplare, în orice caz trufandau lor, cea mare, neatinsă, adăsta undeva, iar Gabi o și... ce să mai... un ospăț, domnilor, conciliar, chiar cei aleși să-și fi plecat ochii, pentru că asta se întâmplă o dată în veac, firește, dacă nu în... știu ele ce știu, un anume soi de fete, iar pe Gabi să n-o fi dus cu preșul nimeni și cu atât mai mult se pătrundea de rostul ascuns al acelei amețitoare predestinări, al aceluui unic și răpitor liman, cu cât nu disprețuise pe nimeni din miile de surate care cedaseră în drum spre alesul, spre ursitul lor, poate și pentru simplul motiv că nu-l văzuseră, nu pricepuseră a-l vedea. De parcă a-l fi văzut, a-l fi perceput clar, dureros, aiuritor de clar, o dată, nu însemna și un gen de afurisire.

* * *

Pe holul îngust se iscăse învălmășeală. Exclamații, răbufniri șoptite, panică. Gabi ezită. Împături ziarul, se uită lung la călugăriță. Ieși.

Stătea aplecată, alături de câțiva însوțitori și pasageri – ăștia în picioare – asupra unui bărbat planturos cu chelie ornată de plante sure, ondulate. Bărbatul nu mișca, atins de poleiul unei palorii precise. Gabi îi masă toracele, făcu ce învățase cândva; la stația imediat următoare aștepta ambulanța, Gabi îl pișcă și sub nas, un procedeu învățat de la un chinez, cunoștință pasageră, exotică la început, tot mai ștearsă pe parcurs; strigă ceva către însоțitoare, rămase cu nasturele alb al cămășii insului în mână, mai frecă zona cordului, se ridică, surâse alb, consemnă frumusețea însоțitoarei – austriacă, slovenă, româncă? –, brunetă și aia, de o senzualitate incendară cu care se jucase o viață întreagă parcă, făcând risipă caritabilă exersată, în virtutea meseriei, genul de păpușică ce nu-și

crease – asta chiar de necrezut – totem din frumusețea străpungătoare, generică, de preoteasă de Memphis, bău din sticla din care se turnase peste chipul alb, abstras al bărbatului culcat și... retras, „dus”, în tacturi alese, calculate, ușor dezgustat – asta se citi pe buzele lui groase, iubărește, de clasice posesivă linie – fără a consuma șiireteniei, surprizei acestei drame –, i se păru lui Gabi, încropicte instantaneu, aceea de a-și lăsa orchestra cu ochii în soare, ba și pe mulți alții, mai ales alții, ceilalți, care mimau pricepere, ori cereau muzicii înțeleasuri lămurite.

Gabi reveni în fața călugăriței. Pe călugăriță nu o zărise acolo, alături, fusese însă și ea pe hol, înșiră și mai încet mătăniile, iar Gabi șopti, ori crezu că șoptește?

Nu i-am reținut numele. Cu numele am o problemă. Nu și cu fețele. Uneori cred că ar fi bine să fie exact invers. A fost dirijor. Dirijori, iată, nu am avut la viața mea. Gabi se ridică și merse în vagonul-restaurant. Își comandă un lapte, apoi nu se știe de ce continuă să dea explicații călugăriței rămase în compartiment.

Să fiu înțeleasă corect, își mișcă încet buzele Gabi. Sunt medic. La anul cinci de facultate am virat năprasnic și m-am decis pentru un gen de medicină cu totul... În detrimentul chirurgiei cardiace, pentru care pledasem dintru început. M-am făcut medic legist. Mama nu a vorbit cu mine trei zile. Ei bine, alții cu care aveam de-a face nu vorbeau cu mine deloc.

De masă se apropie un tip înalt, de culoare, cu o ceașcă în mână.

— Nicio problemă, îi răspunse Gabi.

— Ați auzit? scoase tipul cu scăfărilia rasă, lucioasă și nas mare turtit.

Gabi îl privi scurt.

— Un dirijor, mergea în România să prezinte o operă ceva.

— Ceva... îl îngână surd Gabi. Sunteți muzicant?

— Nu. Bărbatul zâmbi larg, dinți ireproșabili. Orchestra îl așteaptă, vă imaginați?! Asta e ca și cum ne-ar muri antrenorul în ziua meciului.

- Înțeleg.
- Orfeu.
- Poftim?

Orfeu, opera. Astă urma a se fi dat... acolo... cred... Bărbatul dădu să întrebe ceva. Se uită prin geam. Își tipări buzunarele. Căută privirea lui Gabi, aşa, fără gând ascuns poate, ca o confirmare în plus a actului propriei prezențe, nu tocmai neglijabile, nu?! Gabi nu-i oferi această satisfacție.

Călugărița se pregătea să iasă. Gabriela se săltă ușor de pe banchetă în semn de rămas-bun. Călugărița purta o geantă mare, dar foarte ușoară, se pare, pe umăr. Își întinse vag brațul către Gabi și răsfiră degetele albe, în semn de adio, pe direcția fetei.

Sunt Gabriela, spuse, nu, gândi, Gabriela, emitea aceste închipuiri de monologuri scurte de când se știa, unele fraze le rostise, e drept, ca și atunci când dialoga cu mamă-sa cu care nu se înțelesese vreodată și de la care se putea aștepta la răbufniri nervoase pe te miri ce motiv; sub aspect de voință, mama era mult sub Gabi, asta nu i-o ierta, asta nu și-o iertase, deși se întâmpla ca Gabi să fi vrut să-i semene – aici nicio sansă – pentru a nu se fi luat atât de des pentru tu, dacă nu mai rău, cu viața, pe care o descoperise brusc pe post de rivală și nu avea decât să nădăduiască în surdină că ea, viața, nu era lipsită de însușiri cavaleresti și va fi lăsând-o să-și experimenteze ultima dorință, una din ultimele, poate nu doar una; sunt Gabriela, aşadar! Merg să preiau moștenirea pe care mi-a lăsat-o Daniel, tata. Om pe care nu l-am văzut de douăzeci și cinci de ani. Despre *Orfeu* am aflat de la el pentru prima oară, ca și de Glück, de altminteri.

Iarăși, zadarnic, încercă să-și amintească tema coborârii în infern. Surâse, obraznic aproape, pentru că și cu asta, se pare, era la per tu.

Dacă nu e nimic nou în atâta noian pestriț de contingente, înseamnă că... în acel moment, prin geamul compartimentului văzu un dereș, cal cu alură pitorească, sălbatecă, străbătând câmpia verde, alergau pe direcții opuse, dar era ceva cu acest cal, apoi Gabi înțelese, pricepu și se cutremură din umeri, că dacă nu avea răbdare, pierea, și răbdare nu avuse niciodată; răbdare nu pentru a fi ieșit acest cal în întâmpinare, ba și cu călăret, răbdare pur și simplu, răbdare devenită ritm interior, răbdare, pentru că nimic nu răspundeau, nu era obligat să răspundă așteptărilor tale încinse, la limita luării în derâdere, se întâmpla, a bătăii de joc de satisfacții mărunte, răbdare, care oricum hrănea firi spăsite, înfrânte, și care aveau să ia, probabil, undeva cunună, și asta îi făcu rău lui Gabi, pentru că nu-i iubise niciodată pe ăștia cuminți, iar ei, iată, ar fi avut ceva de spus ori – te pui! – și-ar fi îmbrăcat odată toga de arbitri, în legitim exercițiu.

La şapte ani făcea progrese de muțeau cei care repetau alături de ea la flaut. Tata părea tot mai îngândurat, dacă nu chiar îngrijorat.

La despărțirea propriu-zisă Gabi nu a plâns. Plânsese, să nu-ți vină a crede, mama, care nu mai suporta... nu se suporta pe sine, iată! lângă Daniel, flautist înalt, zvelt, plăcându-i vinul roșu și petrecerile cu alai la care cânta bisând, de marcă – se putea una ca asta?! Apoi însă plânse. Pe ascuns, îndelung. În averse. O dată pe an apoi.

Ca mai târziu să nu mai fi știut a plânge. Daniel se decupa în zare ca o entitate masculină robustă, risipitoare, prin cumul și tată, și flautist prin mila Domnului, și Gabi, care de atâtea ori își făcuse vânt spre casă să-l vadă, deși bărbatul avea altă familie, își refuză într-o bună zi, senină, aceste porniri. Pe bolta ei tata nu putea să apună.

Nu era făcută pentru muzică. Deși mama îi spusesese că muzica i-ar fi înmuiat puțin firea. Nu-i plăcea prea poate mamei că îi semăna atât de tare lui tata. Dacă însă îi semăna ei, mamei, s-ar fi sinucis, negreșit.

La baie, după ce se ridică de pe colac, stătu în fața oglinzi.
Nu și săltă nicio sprâncană, în semn de mută, dilematică interogație, ca alte dăți, interogație ce se stingea într-un surâs larg și complezent, dacă nu îngăduitor la adresa, firește, lumii din afară. Din contra, se percep curent, statistic, asta o amuză. Efortul de a fi și ea acolo, o mititică, aşa, nurlie, în rând cu altele, visând semet și previzibil, se dădea peste cap de eruptionsile firii pe care și-o adora în surdină, ce mai la deal, la vale, și pe care învățase – printr-un neexersat instinct – să nu o judece aspru, ba să nu o judece deloc. Se mai întâmpla înainte vreme, fapt care, surprinzător, înduioșa multă lume și pe dușmani, dacă existau, era însă o prostie sfruntată să-ți contabilizezi dușmanii, ori să crezi că-i ai cu adevărat.

Un medic cardiolog putea deveni legist. Invers – niciodată.

În întâmpinare, pe hol, venea o femeie frumoasă. Însoțitoarea. Aia ce stătuse și ea lângă dirijorul răpus de infarct.

— Vreau să vă mulțumesc pentru... spuse însoțitoarea.

Gabi clipe rar, complice, din ochi.

— Pentru ce? răspunse după o pauză.

— Ați auzit de Orfeu? Să vă aduc ceva, un suc, apă?

— Am auzit. Nu, nu vă deranjați.

— Are ceva cu... Narcis?

Gabi o învăluia cu o privire jilavă, maternă pe însoțitoarea brunetă. Dădu să o strângă la piept, să o sărute pe buze.

— Cine?! A-a, nu, nu... Știa se... se oglindesc în lucruri diferite.

— Mă iertați.

Gabi o atinse de braț. Astea două podoabe, două frumuseți, se iertără, din start. Și fără a o spune, își fură recunoșcătoare pentru atât de puțin lucru.

Mai mult decât atât, se admirară, și chipul fiecareia se lumină de un adevăr al său.

Curios, gândi Gabi. O frumusețe legitimând-o ușor, ingenuu pe alta, fără sentimentul, bineînțeles, al smiorcăitei cârdășii, ar intra parcă mai vârtos sub incidența protectoare a sursei sale generice.

Altfel spus, câtă înțelegere-iertare împărți, exact atâtă agoniești. Sinistră matematică, trase răutăcios linia, în acest caz am fi fost făcute terci de mult.

O ținea de mână pe Magda, aşa se numea însoțitoarea, și coborau goale pușcă spre o vale adâncă, trasă de un abur leșios. Nu departe de groapă și totodată la o distanță impunătoare, acolo și aiurea, deopotrivă. Gabi se uită, mai întâi îngrijorată, apoi tot mai absentă de sine și de împrejurimi, ba la groapa uriașă în care colcaia puzderie de trupuri goale omenești, ba la Magda, la reacțiile ei, la trupul ei alb, în vîforul sleit al podoabei capilare negre bătând în albăstrui, și Magda apăru palidă, apoi de un cenușiu al chipului, mai accentuat ca la caii morți, Magda zâmbi neputincios către Gabi, se ghemui, încercă să facă, zadarnic, sub o coastă a celei de alături, aceea unde să ar fi ghemuit? Un geamăt surd, prelung urca din groapa cât un continent prăbușit magistral în limitele propriilor, neștiutelor hotare.

Și Gabi, care mai citise câte ceva la viața ei, se cutremură; rosturile, atâtea câte le desprinsese, vizavi de niște lucruri zise mari, se obținuseră grație unor întâmplări, circumstanțe, frânturi de vorbe – sinteze operate la periferia atenției și a... ființei. Iar acolo, sus, care va să zică, undeva, demult, nicicând aproape și totuși atunci când fură creați primii oameni, el și ea, sexul, acest geniu al răzvrătirii și... al împilării, nu exista în fapt, altă era mâncarea de pește acolo cu apropierea-împreunarea; iar ăștia, asta, Gabi se uită pe furiș, îngrijorată, la Magda, își făcuseră altar din ceea ce nu fusese decât un stigmat urmând căderii; Magda pe care o suspectă instantaneu – o suspectă sau știu?! – că ar fi făcut dragoste, într-un vagon cu trei deodată, luată aşa, şmecher șiabil, beată cum se regăsi, la un moment dat, într-un compartiment între bărbați străini și îi plăcu poate Magdei povestea toată, în ciuda gândului